

FUNDACJA
Militaria Morskie
Armi
177 Wodkowej Szkoły Polek
ul. W. G. 177
e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 970902736

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Pr. Defensywne oprac. 2015

brak zdj.

66 130 BOJADŁA

LWP

osoj. zielonopolskie

st. Kopr.

MACH Maria

zam. Wróż

1. Kopr.

918/WSK
1

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

918/1682

.....
MACH Maria

.....
zem. Gmóź

I/1. Relacja ✓ K. 4. s. 6

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora ✓ K. 1. s. 1

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora ✓ K. 3. s. 3

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie —

I/1 Relacja

Relacja Wroź Nosi z d. Macek sporządzone według
schematu relacji o wojennej służbie kobiet - żołnierzy w I i II AWP
w l. 1939-1945. Relacja + 2 załączniki do punktów (opis)

Podpis z datą 16 XII 1997

opis kopia k. 4, s. 1-6

Relację przekazała do Fundacji w 1997r. Inna Krolowska

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panieńskie z datą zmiany /, imiona

WROŹ Maria z domu Mach - 17 czerwca 1945 r.

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

02.02.1925 Wola Opsekańska pow. Biłgoraj

3. Imiona rodziców, nazwisko panieńskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

Adam, Agnieszka z domu Gryb - gospodarstwo

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

66130 Bojadła
woj. Zielona Góra

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

podstawowe

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

Kolonie Stachów - gm. Hotoły pow. Nowe

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ? /

nauka i praca na gospodarstwie ojca.

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodaliczka Mariańska

Nie

D/2

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

Nie

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

Nie

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

Nie

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

czerwiec 1944

wrzesień 1945 r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

- *II Zapasowy Pułk - szkoła radiotelegrafistek*
- *12 kompanie Obserwacyjno Meldunkowe przy batalii II Armii WP.*

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

radiotelegrafistka.

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

*w II Zapasowym Pułku - 6 miesięczny szkoła radiotelegrafistek
w m. Lenków k/ Zytomierza.*

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i

kiedy ? / *Od Lublina do Pragi Czeskiej - makiem II Armii WP*

I/1/3

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

Kapral

st. starszy - 12 października 1988 r.

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

potrzebność Nr 1

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne.

gospodyni domowa

ZBOWiD

ZKRPiBH Polt.

Koto gospodyni Higijeny

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

Nie

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowska, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

4. Obecny stan zdrowia

tak jak 72 latki.

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała

powołanie

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

Nie

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

*mąż - nie żyje - uczestnik II wojny - kamp Hirschow
- AK
- II Armie WP*

3 synów.

Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji.

Czytelny podpis

Marie Wroble

Data *16-12-1987*

W załączeniu:

- 4 fotografie
- kopia episu dowódcy z chwili demobilizacji.
- 2 arkusze episu udźc.

DHS

1) Dot. pkt IV - 9

- Medal Za Odwagę, Nyss, Bałtyk - 26 lipca 1946r.
- Odznaka Garmwaldzka - 26 lipca 1946r.
- Za męstwo 1941-45r - 13 sierpnia 1946r.
- Medal Związku i Wolności - 26 lipca 1946r.
- Medal za Berlin - 12. października 1963r.
- Medal 40-lecia Polski Ludowej - 22 lipca 1984r.
- Odznaka za Zasługi dla ZBoWiD - 29.07.1985r.
- Odznaka za Zasługi dla Z. Kombatanów Rzeczypospolitej
Polski i Byłych Włóczęgów Politycznych - 04.07.89r.
- Krzyż Kawalerski - 11 października 1975r.

2) Kopia - Opinia Dowódcy "w sprawie demobilizacji
wzrostu" 1945r.

3) W Tygodniku "Za Wolność i Lud" Nr 36
z dn. 6 września 1980r.

Na przedostatniej stronie tj. str. 19 - znajduje się
się zdjęcie nr 2, które przedstawia moje koleżanki
skołące się na radiotelegrafistki w m. Lenków
k/Zytomienia. Nie są to wszystkie, które w tym czasie
się koleżyły.

Ja jestem w drugim rzędzie od dołu
z prawej strony jako druga.

4) Zdjęcie 1 - to koleżanki ze szkoły radiotelegrafistek
w m. Lenków k/Zytomienia.
od lewej stoi: 1. Stanisława Kukowska MG
2. Toja - Maria Mack
3. Nie pamiętam.
4. Stefania Dobrowolska MG

Zdjęcie 2 - trzy kolorystki ze szkoły

- od lewej:
1. Tola Moryca ^v MG
 2. Karla Oliva MG
 3. Ja - Maria Mach.

Zdjęcie 3

To jest 9 maja 1945 r. na tle mamej radiostacji w okolicach Nojstet k/Pragi Czeskiej w chwili gdy odebraliśmy stację Moskwa nadającą kornie wojny. Z tej radości, wredę napisaliśmy na radiostacji "ZWYCIĘZYLI" co widać na zdjęciu.

Od lewej stoją:

- 1 - Staniława Krukowska
- 2 - Ja - Maria Mach
- 3 - Stefania Dobrowolska
- 4 - Anna Nakowiecowa.

Zdjęcie 4

To mój ślub w m. Kiebra k/Permnia
17 czerwca 1945 r.

I/2 Dokumenty (sensu stricto) dotyczące rekrutacji

Opisem dowódcy Jednostki Wojskowej P.P. Nr 83733
kpt. Jureczewski dotyczy Kaprala Włodzisława jej służby w wojsku

m.p.s., Krosno k. 1. s. 1

T/2/1

SŁOWA

1943

OPINIA DOWÓDCY

Kapr. Wróżowa Marja Polką służyła czynną w Jednostce Wojskowej
Poczta Polowa Nr. 83733 wykazała bardzo dodatnie wyczyny dla dobra
swojej Jednostki i Wojska Polskiego.

Na powierzonym jej stanowisku zawsze starała się jak najlepiej
wywiązać się ze swoich obowiązków nie bacząc na trudy i niewygody.

W okresie ciężkich działań i szlugań z hitlerowskim zaborcą pracowała z całym swoim poświęceniem i była całkowicie oddana służbie
i obowiązkowi jaki jej przysługiwał w udziale.

Podczas pokoju nie zaprzestawała w pracy, ale uczyła młodych żołnierzy tego co sama umiała będąc zawsze wzorem i przykładem wytrwałości i poświęcenia w pracy.

Kapr. Wróżowa Marja jest dobrą sorką Ojczyzny i może dalej służyć
wac gorliwie i sumiennie dla dobra i odbudowy naszej Ojczyzny.

Dwca Jednostki Wojskowej P.P. Nr. 83733

.....
/ Iwaszenko/kpt.

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dotyczące rebotone

Karta informacyjna Wzrost Marii wypełniona własnoręcznie
podpisana z datą 17 IX 1989
rękopis oryg. K.3, s.1-3

Karty informacyjne Wzrost Marii przekazane do Janotki w 1997r.
Irene Krolowa

17. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./
 ...*pełne przeszkolenie wojskowe*.....
18. W jakich bitwach brała udział /miejsce, data, odniesione rany, kontuzje, kiedy, gdzie/
Dresden, Budziejow,
ferowanie Odry i Nysy, Lwyckiej,
Pragi,
19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie /data/
plen. kapral obecnie *starszy sierżant*
20. Odznaczenie bojowe, państwowe i społeczne
Rzyp. Romantek,
Order Odrodzenia Polski, Medal za udział w walkach
o Berlin, Medal za Odwagę, Medal za Waleczność,
Ruski Medal za Bohaterstwo, Order za Długoletnią Służbę, Medal 40-lecia PRL
Order Grunwaldczyka
21. Praca po zdemobilizowaniu aż do chwili obecnej /zawód i stanowisko
 a/ zawodowa *gospodym domowa*
 b/ polityczna *członek Zarządu ZBoWiD*
 c/ społeczna *Rada Gosp. Miejskich*
22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych
ZBoWiD, *Rada Gosp. Miejskich*
23. Obecne źródło utrzymania /emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna, renta specjalna, renta wdowia/ uwzględnić grupy inwalidztwa/
renta wdowia
24. Obecny stan zdrowia *niezadowolający*
25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe, przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/
lecniczo rejonowe

26. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska *trudne warunki bytowe*

27. Czy była prześladowana przed wojną *nie*

28. Czy była represjonowana po wojnie *nie*

29. Jakiej pomocy oczekuje od organizacji zbawidowskiej *pomoc w uzyskaniu miejsca w sanatorium, wyprowadzenie na wsiach,*

30. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich zawody, wykształcenie, zajmowane stanowiska/ *powiadam trzech braci, którzy są u siebie, mają swoje rodziny a ja jestem i żyję sama*

Data, *1989.09.17* *Arda Mariol*
/podpis czytelny osoby
wypełniającej ankietę/

Uwaga: w razie potrzeby można uzupełniać dane na dodatkowych kartkach.

2012

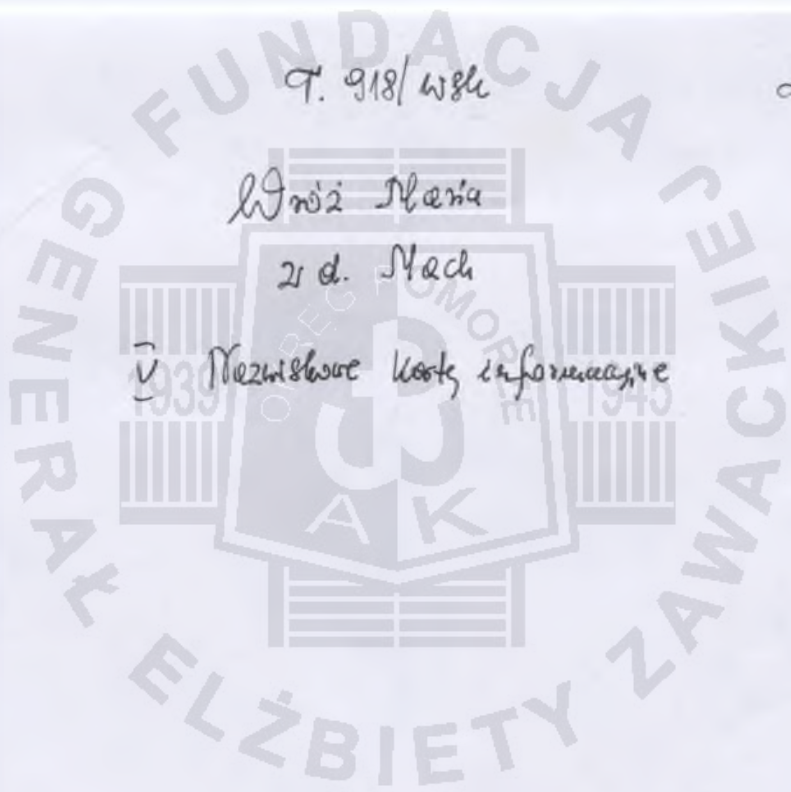
9. 918/wsk

LWP

Wnóż Maria

21 d. Mach

W Nieznisłowe koszty informacyjne

i

ZSRR-LWP

11 fot

T

Wróż Maria
z d. Mach

Zródło informacji:
Relacja autorki

Karta informacyjna z 1989r

Złożono:

Archiwum Pomorski AK
87-100 Toruń ul.W.Garbary 2

4/25

I.Król./97

MACH Maria

zam. Wróz

